

A C T A

Corresponent a la sessió ordinària del Consell Científic Assessor del Consorti del Parc Natural de la Serra de Collserola

Acta núm. 12

Data	26 de maig de 2021
Caràcter	Ordinària
Hora d'inici	10:00 hores
Hora de finalització	12:30 hores
Lloc	Videoconferència i sala de reunions de la seu dels Serveis Tècnics del Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola (Ctra de l'Església 92 08017 Barcelona)

ASSISTENTS:

NOM	CÀRREC	ORGANITZACIÓ
Josep Germain Otzet	Consell de Protecció de la Natura	Institució Catalana d'Història Natural
Joan Vilamú Viñas	Cap del Servei de Medi Natural i Territori	Consorti del Parc Natural de la Serra de Collserola
Núria Bonada Caparrós	Departament d'Ecologia	Universitat de Barcelona
Santiago Sabaté Jordà	CREAF	Universitat de Barcelona
Robert Savé Montserrat	Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries	Universitat Autònoma de Barcelona
Agnès Hereter Quintana	Escola d'Enginyeria Agroalimentària i de Biosistemes de Barcelona	Universitat Politècnica de Catalunya
Antonio Gómez Bolea	Departament de Botànica	Universitat de Barcelona
Eloi Beulas Ors	Cap de la Secció de Boscos i Recursos Forestals a Barcelona	Generalitat de Catalunya
Immaculada Joseph i Munné	Servei d'Administració i Contractació	Consorti del Parc Natural de la Serra de Collserola
Marià Martí Viudes	Director Gerent	Consorti del Parc Natural de la Serra de Collserola
Seán Cahill	Servei de Medi Natural i Territori	Consorti del Parc Natural de la Serra de Collserola
Joan Capdevila Solà	Cap de Secció de Medi Natural	Consorti del Parc Natural de la Serra de Collserola
Francesc Llimona Llovet	Servei de Medi Natural i Territori	Consorti del Parc Natural de la Serra de Collserola
Antoni Puigarnau Puigarnau	Cap del Servei d'Administració i Contractació	Consorti del Parc Natural de la Serra de Collserola

DESENVOLUPAMENT DE LA SESSIÓ:

0-Presentació:

Obre la sessió el Sr. Joan Vilamú, Cap del Servei de Medi Natural i Territori del Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola, donant la benvinguda als assistents a la reunió ordinària del Consell Científic Assessor del Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola. Assenyala que la metodologia de les reunions consisteix en un tema central amb una exposició a càrrec d'un membre del Consorci o aliè al mateix. Recorda que a la reunió anterior es va parlar sobre la prevenció d'incendis, assenyalant que, per encàrrec del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, la Fundació Pau Costa està redactant el projecte del Perímetre de Protecció Prioritària (PPP) del Parc Natural de Collserola. El Consorci està present a la comissió tècnica d'aquest PPP, de manera que s'ha convidat al Sr. Eloi Beulas, Cap de la Secció de Boscos i Recursos Forestals a Barcelona, de la Generalitat de Catalunya, per explicar en quina fase es troba el projecte. Tanmateix, el Sr. Vilamú assenyala que amb la intervenció del Sr. Beulas el Consorci pretén que els quatre nous membres del Consell Científic Assessor coneguin el dispositiu de prevenció d'incendis del Parc de Collserola recordant que és precedent a l'ens precursor al Consorci, el Patronat Metropolità del Parc de Collserola, assenyalant que per aquesta raó han convidat Joan Capdevila, Cap de Secció de Medi Natural del Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola, ja que des de fa 30 anys és el màxim responsable d'aquest dispositiu. .

1-Aprovació de l'acta de la sessió anterior:

El Sr. Vilamú dona pas al primer punt de l'ordre del dia relatiu a l'aprovació de l'acta de la sessió anterior. El Sr. Marià Martí pren la paraula per esmentar que si bé en l'acta de la sessió anterior consta la seva intervenció per anunciar que en l'actual reunió ja no ocuparia el càrrec de Director Gerent del Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola assenyala que encara es troba ocupant el càrrec perquè el nomenament del nou Director Gerent s'ha vist ajornat, ja que els Estatuts del Consorci, que estableixen el nomenament del Director Gerent per la Comissió Executiva, encara no s'han reformat per adaptar-se al nou canvi legal que estableix que aquest serà nomenat per la Presidència del Consorci.

El Sr. Vilamú dona per aprovada l'acta de la sessió anterior donant pas al següent punt de l'ordre del dia.

2-Prevenció d'incendis forestals al Parc Natural de la Serra de Collserola:

El Sr. Vilamú cedeix la paraula al Sr. Joan Capdevila per explicar el dispositiu de prevenció d'incendis del Parc. El Sr. Capdevila assenyala que el risc d'incendis a Collserola es concentra a l'estiu, donat que el context de clima mediterrani dins del qual s'insereix es caracteritza per estius secs i calorosos especialment durant els mesos de juny i juliol. Tenint en compte els registres climàtics recollits a l'Observatori Fabra d'ençà del 1914, la temperatura mitjana del parc al llarg dels darrers seixanta anys ha estat de 14,8 graus, registrant-se un augment de la mateixa que el Sr. Capdevila atribueix al fenomen del canvi climàtic. Pel que fa a la pluviometria la mitjana des del 1960 ha estat de 619 mm anuals essent les pluges cada vegada menys freqüents però més intenses. També s'ha produït un augment de la temperatura mínima donant lloc al fenomen de les "nits tropicals" caracteritzat per un nombre cada vegada major de nits amb temperatures superiors als 20 graus. D'aquesta manera la confluència entre l'augment de les temperatures mitjanes mínima

i màxima i el descens de la pluviometria ha portat a un augment del risc d'incendi al Parc Natural de Collserola que al llarg dels darrers trenta anys ha registrat una mitjana de 47 incendis anuals totalitzant 1.442 incendis. La mitjana de superfície cremada ha estat de 20 hectàrees de les quals només 4 hectàrees corresponen a superfície arbrada. La superfície mínima cremada per cada incendi ha estat de 0,39 hectàrees i la superfície cremada sobre el total de la superfície forestal ha estat de 0,24 hectàrees. Barcelona és el municipi que més incendis ha registrat al si del Parc al llarg dels darrers 30 anys amb un total de 676 incendis seguit de lluny per Montcada i Reixac amb 315 incendis i Sant Cugat del Vallès amb 279 incendis. Respecte a la superfície cremada al llarg dels darrers 30 anys, Montcada i Reixac ha vist cremades 539,01 hectàrees seguida per Barcelona amb 385 hectàrees i Sant Cugat del Vallès amb 228,03 hectàrees. Els mesos amb el major nombre d'incendis de l'any són juny i juliol amb una mitjana cadascun de 20 incendis mensuals mentre que les hores amb una major incidència forestal son de 16 a 18 hores.

En relació amb el dispositiu de vigilància forestal vigent des del 1984 compta amb un total de set torres al si del Parc de Collserola que combinat amb les sis torres existents a l'exterior del parc però amb visió sobre el mateix permet una detecció ràpida de les columnes de fum i la conseqüent reacció i extinció ràpida dels incendis. Les torres estan coordinades per un control central en contacte directe amb Bombers de Barcelona i Bombers de la Generalitat, permetent una reacció no superior als 15 minuts davant qualsevol incendi. El Parc Natural de la Serra de Collserola disposa d'una xarxa de 220 camins senyalitzats mantinguts anualment o bianualment per tal de facilitar la tasca dels bombers davant qualsevol eventualitat. El Parc també disposa d'una xarxa de basses petites però situades en zones molt elevades per tal de facilitar la tasca dels mitjans aeris. A més, el Parc també disposa d'un conveni amb Bombers de Barcelona per tal d'activar mitjans de prevenció en cas de situacions de pre-alerta i alerta-crítica d'incendis caracteritzades per temperatures superiors als 27 graus, humitat relativa inferior al 50% i velocitat del vent superior als 5 m amb components d'est a oest (dels 60 als 220 graus). El Sr. Capdevila assenyala que durant els darrers anys s'ha produït un canvi en la tendència mundial en matèria d'incendis amb incendis de cinquena generació que no podrien ser controlats pel dispositiu de prevenció i extinció, assenyalant que a Collserola només hi ha hagut un gran incendi l'any 1994 que va cremar 130 hectàrees.

2.1-Torn de preguntes:

Acabada l'explicació del Sr. Capdevila el Sr. Vilamú pren la paraula per obrir un torn de preguntes.

El Sr. Santiago Sabaté, del CREAF de la Universitat de Barcelona, intervé per comentar que davant l'actual escenari de canvi climàtic cal fixar-se més en episodis puntuals i excepcionals que no pas en mitjanes anuals al llarg d'una llarga sèrie temporal, apuntant a la necessitat de la preservació de zones forestals concretes pel seu valor especial per al Parc de Collserola. El Sr. Capdevila assenyala que l'interès principal passa per la preservació del parc en el seu conjunt, objectiu que pot resultar incompatible amb la preservació de punts especials concrets donada la seva inaccessibilitat.

El Sr. Josep Germain, del Consell de Protecció de la Natura i de la Institució Catalana d'Història Natural, crida l'atenció en relació a les torres o punts de guaita de la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Barcelona en relació a la reducció del nombre de vigilants o fins i tot la substitució dels mateixos per càmeres preguntant

sobre si el Parc pretén seguir la mateixa tendència. El Sr. Capdevila assenyala que els Bombers no només són contraris a la supressió de les torres de guaita sinó fins i tot són partidaris de la seva activació fora dels mesos de la campanya forestal perquè els incendis són cada vegada menys estacionals.

El Sr. Santiago Sabaté intervé novament per assenyalar la diferència entre la quantitat de biomassa i la seva perillositat en relació als incendis. La Sra. Núria Bonada Caparrós, del Departament d'Ecologia de la Universitat de Barcelona, pregunta sobre l'existència d'un pla de conscienciació ciutadana en relació als incendis. El Sr. Marià Martí intervé per assenyalar l'existència d'indigents i activitats marginals que provoquen incendis a la perifèria del parc, reclamant la presència d'agents dels cossos de seguretat locals per prevenir aquest tipus de situacions. En resposta a la pregunta plantejada per la Sra. Núria Bonada el Sr. Capdevila assenyala que tant els municipis el terme municipal local dels quals es troba dins de Collserola com la Diputació de Barcelona fan campanyes de conscienciació ciutadana així com també des del mateix Consorci.

El Sr. Vilamú dona pas al següent punt de l'ordre del dia.

3-Presentació projecte de Perímetre de Prevenció Prioritària del Parc Natural de la Serra de Collserola:

El Sr. Eloi Beulas, Cap de la Secció de Boscos i Recursos Forestals a Barcelona del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya, pren la paraula per presentar l'estat dels treballs relatius al Perímetre de Prevenció Prioritària del Parc Natural de la Serra de Collserola. El Sr. Beulas inicia la seva intervenció alabant la tasca de prevenció d'incendis portada a terme pel Parc Natural de la Serra de Collserola assenyalant que ha estat clau per evitar l'existència d'un gran incendi al si del mateix. Respecte al PPP, assegura que la seva finalitat és delimitar grans massissos evitant que es cremin sencers, precisant que a Catalunya existeixen actualment 34 PPP que es van començar a crear al 2003 ampliat l'any 2011 fins al nombre actual. Pel que fa al Parc Natural de Collserola els treballs del PPP es troben en aquest moment en la definició de les infraestructures bàsiques de prevenció d'incendis forestals amb la finalitat de reduir la capacitat de propagació d'eventuals grans incendis forestals facilitant la seva extinció. El projecte de definició del PPP consisteix en dues fases: la primera fase culminada el desembre de 2020 va consistir en la recollida d'informació sobre infraestructures existents, l'estudi sobre incendis històrics, la definició d'incendis tipus, la definició de polígons de contenció i de punts de salt a més de la localització inicial dels Punts Estratègics de Gestió (PEG), mentre que la segona fase iniciada al febrer de 2021, l'execució de la qual es preveu que conclouï al desembre de 2021, consisteix en una definició més acurada del PEG amb la delimitació de les infraestructures contingudes als mateixos que s'han de compatibilitzar amb possibles factors de limitació existents i prioritzar en funció de la seva vulnerabilitat i dels valors escollits a protegir.

Finalitzada la intervenció del Sr. Beulas el Sr. Vilamú obre un torn de preguntes.

3.1-Torn de preguntes:

El Sr. Santiago Sabaté pren la paraula per constatar que molts dels PEG definits inicialment corresponen a zones urbanes circumstància corroborada pel Sr. Beulas, mentre el Sr. Vilamú intervé per precisar que la gran majoria de PEG han estat definits a la zona oest del parc, ja que es considera una zona prioritària perquè s'estima que qualsevol gran incendi que pogués donar-se al parc s'iniciaria en aquella zona.

El Sr. Seán Cahill pregunta sobre si la implantació dels PEG compta amb un pressupost propi, responent el Sr. Beulas negativament, ja que la planificació dels mateixos es limita a estudiar què i on s'hauria d'executar per tal d'evitar grans incendis forestals deixant llibertat a les administracions per prendre posteriorment les decisions que considerin oportunes, circumstància per la qual no disposa d'un pressupost d'execució.

El Sr. Robert Savé pregunta sobre la possibilitat de definir els conreus com a franges de protecció, responent negativament el Sr. Beulas perquè els conreus no es poden definir com a tals tot i que els conreus abandonats si podrien tenir aquesta definició. El Sr. Vilamú corrobora les paraules del Sr. Beulas mostrant-se favorable a la definició dels conreus fàcilment recuperables com a franges de protecció. El Sr. Savé pregunta també sobre la possibilitat d'establir zones de contenció entre zones urbanes i forestals responent negativament el Sr. Beulas, perquè la definició de zones de contenció no forma part dels PPP sinó dels plans de prevenció dels incendis tradicionals. El Sr. Joan Capdevila assenyala que els PEG definits de color lila podrien considerar-se zones de contenció, responent el Sr. Beulas afirmativament en el cas de les zones incloses dins d'un PEG.

El Sr. Josep Germain pregunta sobre si el PPP aporta alguna novetat significativa donat que la seva delimitació i el seu esperit coincideix plenament amb l'estratègia que des de fa 40 anys s'està seguint al Parc en matèria d'incendis forestals. El Sr. Beulas justifica la realització dels PPP per la seva capacitat de resposta davant un escenari específic i novedós en matèria d'incendis forestals relatiu al gran incendi capaç de desbordar les capacitats d'extinció. El Sr. Joan Capdevila assenyala que l'existència d'un gran incendi a Collserola és un escenari poc probable però possible, circumstància que els va portar a demanar la realització del PPP. El Sr. Beulas assegura que el PPP permet afrontar amb una "alta probabilitat" d'èxit un escenari en el que el Parc Natural de la Serra de Collserola pogués cremar-se sencer.

El Sr. Santi Sabaté pregunta sobre la distribució de la biomassa incidint en la necessitat de reduir la càrrega de "combustible fi", responent el Sr. Beulas que aquests aspectes són tinguts en compte afegint la necessitat d'assegurar la seguretat dels equips d'extinció d'incendis.

El Sr. Vilamú acomiada al Sr. Beulas assenyalant que segurament serà convocat a la propera reunió del Consell Científic Assessor donat que llavors s'espera que hagi finalitzat la redacció del PPP. Malgrat la marxa del Sr. Beulas segueix el torn de preguntes sobre el PPP.

El Sr. Antonio Gómez Bolea, del Departament de Botànica de la Universitat de Barcelona, lamenta la inexistència d'una cartografia capaç d'assenyalar les zones del Parc Natural de Collserola amb una major freqüència d'incendis, posicionant-se en contra d'eliminar la biomassa ja que aquesta acció suposaria suprimir la capacitat de resistència de la vegetació mediterrània als incendis forestals, afirmant que l'incendi és la manera més natural que té l'ecosistema per incorporar matèria orgànica mineralitzada. El Sr. Capdevila afirma que el Parc Natural de la Serra de Collserola disposa de cartografies exposant la ubicació històrica dels incendis, assenyalant que la ubicació estratègica del parc amb 6.000.000 de visitants anuals i rodejat per 4.000.000 de persones suposa que qualsevol incendi que tingui lloc al mateix acabi assolint una repercussió mediàtica espectacular. Respecte a les "cremes prescrites" com a model de gestió forestal, assenyala que és una possibilitat que els Bombers han apuntat en diverses ocasions, però que el Parc no es decanta per aquesta qüestió pel seu risc de

crema descontrolada tot i que no la descarta definitivament en cas de comptar amb l'assessorament dels bombers.

El Sr. Francesc Llimona Llovet, del Servei Natural de Medi Natural i Territori del Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola, anima al Sr. Santi Sabaté a fer les aportacions que consideri necessàries en matèria d'ecologia forestal per tal de millorar la gestió forestal del Parc. El Sr. Sabaté insisteix en diferenciar la biomassa de la gestió forestal, assenyalant que no totes les espècies cremen igual malgrat parlar d'espècies mediterrànies.

El Sr. Josep Germain assenyala que els plans de prevenció d'incendis no tenen en compte les variables de la gestió administrativa i pressupostària dels indrets als quals s'apliquen, recalcant que s'han produït incendis a causa de l'aplicació dels plans de prevenció en moments inadequats a causa de motius pressupostaris, posicionant-se en contra de fer tasques de prevenció d'incendis durant els mesos de major risc d'incendi i de contractar a personal just abans de l'inici de la campanya forestal. El Sr. Vilamú constata la situació denunciada pel Sr. Germain que reafirma la necessitat de canviar aquesta situació. El Sr. Cahill pren la paraula per assenyalar que en les tasques de realització del PPP s'estan tenint en compte les zones especials caracteritzades pel seu valor ecològic elevat.

El Sr. Vilamú estima la fi de la redacció del PPP per al desembre del 2021 assenyalant que si abans d'aquesta data estigués llesta la seva redacció podria discutir-se a la propera reunió del Consell Científic Assessor prevista per al novembre de 2021 donant pas al següent punt de l'ordre del dia.

4-Pla de gestió de la Riera de Vallvidrera:

El Sr. Vilamú assenyala que ha estat enviat als assistents l'esborrany del Pla de Gestió de la Riera de Vallvidrera exhortant-los a fer les seves aportacions a la propera reunió del Consell Científic Assessor. També afegeix que a més del Pla de Gestió s'estan portant a terme actuacions puntuals dins l'àmbit de la Riera de Vallvidrera concretades a la mina de Can Rabella on existeix una colònia de rat-penats, a Can Busquets amb el reforç policial de la zona amb efectius de la Policia Local de Sant Cugat del Vallès i dels Mossos d'Esquadra per evitar la presència de banyistes al salt d'aigua i Can Salat amb la recuperació del bosc de ribera entre Can Castellví i Can Planes a mans de l'Associació Catalana d'Herpetologia en una actuació cofinançada per l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) i el Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola en un 80% i un 20% respectivament del seu cost

4.1-Torn de preguntes:

El Sr. Josep Germain lamenta l'escassa concreció de les qüestions urbanístiques al si del Pla de Gestió de la Riera de Vallvidrera citant com a exemples el tram de la Rierada i la partició de la reserva natural. Tanmateix deplora la manca de concreció dels indicadors establerts al Pla així com l'excessiva derivació d'aquest tipus d'instruments de gestió que no són ni concloents ni rotunds. El Sr. Vilamú dona la raó al Sr. Germain comproment-se a una major concreció del Pla.

La Sra. Núria Bonada lamenta la inexistència d'un calendari d'implementació de les mesures del Pla així com la prioritització de les mateixes i l'absència de dades relatives a l'avistament d'espècies. La Sra. Agnès Hereter també remarca la necessitat de prioritzar les mesures lamentant la inexistència d'un pressupost i les referències del

Pla a documents de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) datats l'any 2005. La Sra. Núria Bonada recorda que els documents més actuals de l'ACA daten de 2019.

El Sr. Vilamú recorda l'existència d'un pla d'erradicació de l'espècie aquàtica invasora *Paramisgurnus dabryanus* al pantà de Vallvidrera, procedint al seu buidatge i el llaurat dels fangs per tal d'eliminar aquesta espècie. Però el pla no va aconseguir l'eliminació total d'aquesta espècie, ja que al setembre de 2020 amb el pantà novament ple es va descobrir que alguns exemplars del *Paramisgurnus dabryanus* romanien al mateix, ja que és una espècie que pot sobreviure al fang en condicions perllongades de sequera. Davant d'aquest fet el Departament d'Agricultura de la Generalitat de Catalunya va recomanar un tractament químic amb *rotenona*, trobant-se actualment l'empresa Sorelló elaborant un pla per demanar autorització per poder procedir amb un tractament amb *rotenona* al pantà de Vallvidrera. El Sr. Llimona assenyalava que malgrat el fracàs del pla per erradicar l'espècie invasora, el buidatge del pantà de Vallvidrera ha permès una revifada de la vida natural al seu si amb la recuperació d'espècies que havien desaparegut com el gripau comú. El Sr. Cahill matisa respecte a la realització del tractament, ja que al ser una substància no autoritzada es necessita una autorització per part del Govern de l'Estat, recordant que el tractament amb *rotenona* només s'ha emprat dues vegades a Espanya.

El Sr. Vilamú passa al següent punt de l'ordre del dia anunciant que un cop realitzat el pla pel tractament amb *rotenona* al si del pantà de Vallvidrera es traslladarà als membres del Consell Científic Assessor per tal que puguin fer les seves aportacions.

5-Renovació de la gerència del Consorci:

En haver intervingut el Sr. Marià Martí en relació a aquesta qüestió al principi de la reunió i no plantejar-se cap qüestió per la resta dels assistents el Sr. Vilamú passa al següent punt de l'ordre del dia.

6-Torn obert d'intervencions:

El Sr. Marià Martí recorda que a la darrera reunió del Consell Científic Assessor es va esmentar l'aprovació de la modificació del Pla General Metropolità (PGM) corresponent al Parc Natural de la Serra de Collserola en paral·lel a l'aprovació del Pla Especial de Protecció del Medi Natural i del Paisatge del Parc Natural de la Serra de Collserola (PEPNat) vigents des del 6 d'abril passat. El Sr. Martí afegeix l'existència d'un seguit d'impugnacions contra el Pla citant el cas de la plataforma Collserola Esport, Respecte i Ciclisme que no està d'acord en la concentració de l'ús públic en una única xarxa.

7-Conclusió:

El Sr. Vilamú aixeca la sessió desitjant un bon estiu als assistents.